

ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора ЖАТФК
(посада керівника підприємства)

Микола ТИМОШЕНКО

(ім'я, прізвище) _____
(підпис)

Наказ від _____ № _____
М.П.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ №72

для слюсаря-сантехніка коледжу

(з утримання житлового господарства (гуртожитки)

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для слюсаря-сантехніка (далі — Інструкція; код 7136 за Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій») є інструкцією за професією, яка встановлює вимоги безпеки під час утримання внутрішньо-будинкових сантехнічних систем підприємства з утримання житлового господарства¹ (далі — підприємство УЖГ). До підконтрольних сантехнічних систем належать: системи опалення, холодного та гарячого водопостачання, водовідведення і зливної каналізації. До сантехнічних систем можуть належати вентиляційні системи.

1.2. Інструкцію розроблено на основі:

- Порядку опрацювання і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 № 132;
- Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9;
- Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15;
- Правил безпечної роботи з інструментом та пристроями, затверджених наказом Мінпраці від 05.06.2001 № 252;
- Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затверджених наказом Держжитлокомунгоспу від 17.05.2005 № 76;
- Правил користування приміщеннями житлових будинків і гуртожитків, затверджених постановою КМУ від 08.10.1992 № 572;
- Технологічної карти організації праці слюсаря-сантехніка ЖЕК, ЖЕО по обслуговуванню житлового фонду, затвердженой Мінжитлокомунгоспом УРСР у 1980 році;
- СНиП 3.05.01-85 «Внутренние санитарно-технические системы».

¹ Наведену Інструкцію розроблено для підприємств з утримання житлового господарства. Але її можна використати як основу для розроблення інструкції з охорони праці для слюсаря-сантехніка на будь-якому підприємстві.

1.3. Утримання сантехнічних систем здійснюють шляхом їх експлуатаційного та ремонтного обслуговування, у т. ч.:

- усунення несправностей, які вимагають негайного вжиття заходів;
- налагодження і регулювання обладнання сантехнічних систем;
- усунення нещільності трубопровідної арматури сантехнічних систем (трубопровідних засувок, муфт, вентилів, кранів тощо) шляхом заміни дефектної арматури на справну;
- затягування фланцевих, сальникових та інших з'єднань;
- змащення (фарбування) трубопроводів та арматури;
- ущільнення трубопроводів на місцях введення у будинки (герметизація введень).

1.4. Обслуговування проводять відповідно до річного (квартального) плану-графіка або графіка планово-попереджуvalного ремонту, затвердженого технічним керівником підприємства (головним інженером). Якщо потрібно замінити ділянки трубопроводів опалення (водопроводу) довжиною понад 6% (7%) від загальної їхньої довжини та здійснити теплоізоляцію ділянки трубопроводів довжиною понад 10% від загальної їхньої довжини, то сантехнічна система підлягає капітальному ремонту. Капітальний ремонт сантехнічних систем, перевірку контрольно-вимірювальних пристрій виконують спеціалізованими організаціями (дільниці).

1.5. Слюсар-сантехнік забезпечує безперервну роботу підконтрольних сантехнічних систем. Межі розподілу зовнішніх і внутрішніх комунікацій: для каналізації — найближчий до будівлі оглядовий колодязь (обріз труби випуску в першому від будівлі каналізаційному колодязі); для водопроводу, газопроводу, тепломережі — вентиль або трійник біля будівлі. Межа розподілу може визначатися договором з постачальною організацією. Контроль за виконанням правил технічної та безпечної експлуатації сантехнічних систем здійснюють представники місцевих постачальних організацій та відповідних державних контролюючих органів.

1.6. Робочим місцем слюсаря-сантехніка є механічна частина сантехнічних систем. Робоче місце слюсаря-сантехніка не є постійним протягом зміни. Режим роботи встановлює роботодавець відповідно до трудового договору. Розподіл сантехнічних систем між слюсарями-сантехніками здійснює роботодавець або уповноважена ним відповідальна особа. Для виконання окремих видів робіт слюсарі-сантехніки об'єднуються у виробничі бригади.

1.7. Слюсаря-сантехніка забезпечують виробничим приміщенням (майстернею) для зберігання робочого інструменту та витратного матеріалу, медичною аптечкою та первинними засобами пожежогасіння, за необхідності — попереджуvalними таблицями.

1.8. Слюсар-сантехнік контролює цілісність пломб на контрольно-вимірювальних пристріях (манометрах, водопровідних та теплових лічильниках), встановлених у будинках та квартирах мешканців; забезпечує справний технічний стан будинкових пожежних гідрантів; забезпечує підготовку сантехнічних систем до експлуатації в осінньо-зимовий та весняно-літній періоди; вживає заходів, щоб унеможливити несанкціонований забір з будинкової системи водопостачання.

1.9. До сантехнічних систем підключають лише споживачів, які перебувають на балансі підприємства УЖГ та з якими укладено відповідний договір. Встановлення у квартирах мешканців будинку контрольних сантехнічних пристрійок (наприклад, водолічильників) та ремонтне обслуговування сантехнічного обладнання (арматури, радіаторних блоків, стояків, ванн, вмивальників, раковин, унітазів, зливних бачків тощо) здійснює бригада у складі не менше двох осіб за заявкою мешканця будинку, оформленою в установленому порядку (заявка має бути зареєстрована оператором оперативно-диспетчерської служби (ОДС) підприємства УЖГ).

1.10. Робота, пов'язана з перебуванням у замкнених або важкодоступних просторах (приміщеннях), обслуговування тепломереж та експлуатації верстатного обладнання належать до робіт підвищеної небезпеки.

1.11. Працювати слюсарем-сантехніком може особа віком не молодше 18 років, яка має професійно-технічну освіту або пройшла попередню професійну підготовку на виробництві, а також обов'язковий медичний огляд та не має медичних протипоказань до виконання робіт за цією професією.

– 1.12. Основні шкідливі та небезпечні чинники, що можуть діяти на слюсаря-сантехніка:

- замкнений або важкодоступний простір (наприклад, підвальних приміщень);
- падіння предметів з висоти;
- падіння під час перебування на висоті або у незакриті прорізи підземних інженерних споруд (колодязі, камери);
- електричний струм (за наявності незахищених струмопровідних частин електрообладнання та незаземлених трубопроводів);
- токсична та подразлива дія на організм речовин із внутрішнього середовища інженерних мереж та споруд;
- підвищена температура тепломереж;
- небезпечна дія рухомих частин обладнання сантехнічних систем;
- недостатнє освітлення та захаращеність робочої зони;
- дія метеорологічних умов, зокрема, низькі температури взимку та високі влітку;
- протиправні дії сторонніх осіб;
- укуси тварин, комах.

Сучасні технології сантехнічних робіт не передбачають використання розплавленої сірки для заливання стиків каналізаційних труб.

1.13. Під час прийняття на роботу слюсаря-сантехніка ознайомлюють під підпис з умовами праці та з наявністю на його робочому місці небезпечних і шкідливих чинників.

1.14. Під час прийняття на роботу слюсар-сантехнік проходить вступний інструктаж з питань охорони праці, про що спеціаліст з охорони праці вносить відповідний запис до Журналу реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці.

1.15. Перед початком роботи слюсар-сантехнік проходить первинний інструктаж за цією інструкцією, інструкцією з електробезпеки, інструкцією з пожежної безпеки та інструкцією з надання першої долікарської допомоги, а потім через

кожні 3 місяці — повторний інструктаж з питань охорони праці. Результати інструктажу вносять до Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці і засвідчують підписами особи, яка провела інструктаж, та підписом слюсаря-сантехніка.

1.16. Перед допуском до самостійної роботи слюсар-сантехнік повинен пройти стажування в установленому порядку. Срок стажування має бути достатнім для набуття практичних навичок, вивчення технології виконання робіт, вивчення обладнання сантехнічних систем та робочого інвентарю, інструкцій з охорони праці та з експлуатації обладнання сантехнічних систем.

1.17. Навчання та перевірку знань з питань охорони праці слюсаря-сантехніка проводить постійно діюча комісія, призначена наказом роботодавця. Перевірку знань слюсаря-сантехніка проводять в обсязі інструкцій з охорони праці за професією та окремими видами робіт, інструкцій з експлуатації обладнання сантехнічних систем, з яким він буде працювати, технологічної карти, інструкцій з електробезпеки, пожежної безпеки та надання першої долікарської допомоги.

1.18. Слюсаря-сантехніка забезпечують спецодягом відповідного розміру та зросту, спецвзуттям відповідного розміру та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ), перелік яких встановлено колективним (трудовим) договором, із встановленням строку використання:

- костюм (напівкомбінезон) бавовняний — строком на 12 місяців;
- черевики шкіряні — строком на 12 місяців;
- рукавиці комбіновані — строком на 2 місяці.

Взимку (на зовнішніх роботах) слюсаря-сантехніка додатково забезпечують такими ЗІЗ:

- куртка і брюки на теплій підкладці — строком на 36 місяців;
- напівчоботи утеплені — строком на 48 місяців.

1.19. Для виконання робіт на верстатах (заточувальному, свердлицальному), пробиванні (свердлінні) отворів у стінах та перекриттях з використанням ручного електричного (пневматичного) інструмента, з використанням ручного інструмента для рубання металу, очищення стояків сантехнічних систем слюсаря-сантехніка забезпечують захисними окулярами (щитком). Для виконання робіт у замкнених та важкодоступних приміщеннях та спорудах слюсаря-сантехніка додатково забезпечують захисним шоломом. Для виконання робіт на проїжджій частині внутрішньоквартальних проїздів слюсаря-сантехніка забезпечують сигнальним жилетом (оранжевого кольору) та переносним інвентарним захисним огороженням, що має висоту і ширину 0,8 м та пофарбоване червоними і білими горизонтальними смугами.

1.20. Слюсаря-сантехніка інформують про місцезнаходження у виробничому підрозділі інвентарних огорожень або сигнальної стрічки, що використовуються для огороження робочих зон у місцях проходів, проїздів та небезпечних зон прибудинкової території.

1.21. Слюсаря-сантехніка забезпечують справними засобами праці (виробництва), у т. ч. слюсарно-монтажним робочим інструментом (гайковими ключами, молотком, плоскогубцями, викрутками, зубилом тощо); достатньою кількістю витратного матеріалу (хомути, прокладки, ущільнюючі матеріали для з'єднань трубопровідної арматури тощо); сталевим тросом для очищення стояків

сантехнічних систем; спеціальним гаком для піднімання (опускання) кришки люків оглядових колодязів, ломиком (оправкою) для перевірки збігу отворів, ключами від запірних пристрій виробничих приміщень.

Засоби праці (слюсарно-монтажний ручний інструмент та витратний матеріал) мають зберігатися у переносній сумці.

1.22. Для виконання робіт у приміщеннях з недостатнім освітленням слюсаря-сантехніка забезпечують переносним засобом освітлення (ручний або акумуляторний ліхтар) безпечної наднизької напруги, а для роботи з електроінструментом підвищеної напруги у приміщеннях підвищеної небезпеки — засобами електрозахисту (діелектричні рукавиці та килимок). Допускається використовувати інвентарний переносний світильник із захисним ковпаком та подовжувач.

1.23. У приміщеннях підвищеної небезпеки використовують ручний електроінструмент та переносну лампу напругою не вище 42 В, а в особливо небезпечних приміщеннях — не вище 12 В. У всіх інших випадках можна використовувати електроінструмент напругою 220 В. В окремих випадках (при аварії) допускається використовувати електроінструмент підвищеної напруги після вжиття організаційно-технічних заходів, спрямованих на організацію безпеки праці (наприклад, використання діелектричних рукавиць, килимка).

1.24. Слюсар-сантехнік повинен:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, не перебувати на робочому місці у нетверезому стані, стані наркотичного чи токсичного сп'яніння;
- бути уважним під час роботи і при пересуванні у місцях виконання робіт, не займатись сторонніми справами та не відволікати увагу інших працівників;
- виконувати лише роботу, доручену відповідальною особою роботодавця та за якою слюсаря-сантехніка проінструктовано, дотримуватись вимог електро- та пожежної безпеки, інструкцій з експлуатації, розроблених з урахуванням місцевих умов сантехнічної системи та встановленого режиму роботи;
- контролювати наявність запірних пристрій та освітлення у приміщеннях, де розміщено сантехнічні системи;
- використовувати справний робочий інвентар, спецодяг, спецвзуття та інші ЗІЗ;
- вживати заходів щодо недопущення перебування сторонніх осіб у робочій зоні та виробничих приміщеннях;
- не захаращувати та утримувати у чистоті робочі місця та проходи до них, побутові та виробничі приміщення;
- знати режими роботи підконтрольних сантехнічних систем, правила користування засобами первинного пожежогасіння, порядок надання першої долікарської допомоги.

1.25. Слюсар-сантехнік повинен бути обережним і уважним під час пересування по прибудинковій території. У темний час доби ходити лише по добре освітленій території.

1.26. Трудомісткі роботи (вантажно-розвантажувальні роботи, пробиття отворів для прокладання труб тощо) мають бути механізовані. Перед залученням до вантажно-розвантажувальних робіт, не передбачених посадовою інструкцією,

слюсар-сантехнік повинен пройти інструктаж за інструкцією з охорони праці під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт вручну. Під час ручного перенесення вантажів не можна перевищувати вагові норми, а засоби виробництва вагою від 20 кг до 50 кг (наприклад, насосний агрегат типу «ГНОМ») необхідно переміщувати, використовуючи засіб малої механізації (наприклад, візок), та лише в окремих випадках — переносити удвох на відстань не більше 25 м.

1.27. Допуск слюсаря-сантехніка до роботи з використанням механічних засобів (електроінструментів, верстатів) може бути здійснений після проведення інструктажу за інструкцією з охорони праці щодо безпечного проведення робіт цими засобами. Слюсаря-сантехніка допускають до роботи з ручним електроінструментом (дриль, перфоратор, шліфувальна машинка тощо) після присвоєння І групи з електробезпеки та перевірки правил безпечного поводження з цими засобами. У разі використання електротехнічних пристройів І класу (наприклад, насосний агрегат типу «ГНОМ») та виконання робіт із використанням електротехнічних пристройів у приміщеннях з підвищеною небезпекою слюсарю-сантехніку необхідно мати ІІ групу з електробезпеки.

1.28. Для виконання робіт на висоті 1,3 м і вище слюсаря-сантехніка забезпечують інвентарним засобом підмощування з перильним огороженням; він повинен пройти інструктаж з питань охорони праці щодо безпечного проведення робіт з використанням цих засобів. Умови та засоби виробництва мають бути такими, щоб слюсарю-сантехніку не довелося використовувати засоби захисту при роботі на висоті (запобіжний пояс), оскільки це вимагає допуску до проведення робіт на висоті (зокрема, спеціального навчання).

1.29. Перед залученням до підсобних робіт під час зварювальних та інших вогневих робіт, пов'язаних із нагріванням деталей до температур, спроможних викликати займання матеріалів та конструкцій, слюсар-сантехнік повинен пройти інструктаж за інструкцією з охорони праці під час виконання вогневих робіт.

1.30. Перед залученням до земляних робіт слюсар-сантехнік повинен пройти інструктаж за інструкцією з охорони праці під час виконання земляних робіт.

1.31. Слюсар-сантехнік виконує роботи у колодязях, камерах та затоплених приміщеннях лише за нарядом-допуском, після проведення цільового інструктажу з питань охорони праці та під керівництвом відповідальної особи роботодавця. Для закриття з поверхні землі засувок водопровідних мереж, які розміщаються в колодязі, слюсаря-сантехніка забезпечують спеціальним пристроєм (подовженим воротком).

1.32. Перед залученням до робіт на проїжджій частині міжквартальних проїздів слюсар-сантехнік повинен пройти цільовий інструктаж за інструкцією з охорони праці під час виконання робіт на проїжджій частині вулиць. У складі бригади має бути не менше трьох осіб. Місце виконання робіт огорожують захисним огороженням на відстані 5–7 м.

1.33. Усі роботи з експлуатаційного та ремонтного обслуговування електротехнічних приладів будинкового та прибудинкового майна виконує електротехнічний персонал підприємства УЖГ.

1.34. Допустити слюсаря-сантехніка до обслуговування тепловикористовуючих установок (бойлерів) можна після проведення інструктажу за інструкцією з охорони праці під час виконання робіт на тепловикористовуючих установках

(теплопункті, бойлері). У неопалюваних приміщеннях будинку всі трубопроводи гарячого водопостачання і арматура мають бути термоізольовані, температура відкритих частин трубопроводу гарячого водопостачання не має перевищувати 45 °C.

Перед початком опалювального періоду проводять випробування на щільність і міцність будинкової системи опалення. Після ремонтних робіт водопровідних систем проводять гідралічне або пневматичне випробування водопровідної системи. У процесі випробування слюсар-сантехнік усуває дефекти, налагоджує і регулює сантехнічну систему. Усунення виявлених дефектів після випробування слід виконувати після зняття тиску у трубопровідній системі.

Після закінчення опалювального сезону виконують дренування опалювальної системи. Відповідальність за проведення випробувань несе місцева тепло- або водопостачальна організація. Порядок випробування та дренування визначаються експлуатаційною інструкцією, розробленою з урахуванням місцевих умов сантехнічної системи.

1.35. Слюсар-сантехнік несе відповідальність за порушення, що сталися з його вини, за неправильні дії з усунення несправностей у роботі сантехнічних систем та порушення вимог, викладених у цій Інструкції, у порядку, встановленому трудовим договором та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати від відповідальної особи роботодавця завдання (наряд) або усне розпорядження на виконання робіт, а у разі їхньої відсутності виконувати роботи у порядку поточної експлуатації (згідно з планом-графіком обслуговування сантехнічних систем).

2.2. Ознайомитись з принциповою схемою або інструкцією з експлуатації сантехнічних пристрій, що підлягають обслуговуванню, із записами в оперативному журналі за період попередньої зміни.

2.3. Надягти спецодяг та спецвзуття. Спецодяг (у т. ч. рукава) застібнути на всі гудзики та заправити його таким чином, щоб не було звисаючих кінців одягу. За необхідності одягнути головний убір. Не працювати у легкому взутті (тапочках, сандалях, босоніжках тощо). Переодягатись у встановлених місцях.

2.4. Підготувати робочий інвентар, пересвідчитись у його справності, перевірити достатність для роботи витратних матеріалів та наявність ключів від запірних пристрій виробничих приміщень.

2.5. Необхідні для роботи засоби виробництва (інструмент та витратні матеріали) скласти у переносну сумку.

2.6. На початку зміни для підготовки до виконання робіт слюсарю-сантехніку має бути надано необхідний час.

2.7. Необхідно пересвідчитися у достатній освітленості робочої зони. Відрегулювати освітлення так, щоб робоча зона була достатньо освітлена, а світло не сліпило очі. Забороняється знімати стаціонарні світильники та використовувати їх замість переносних, встановлювати електролампи під напругою, обвішувати електролампи папером або тканиною.

2.8. Перед виконанням робіт у не провітрюваних приміщеннях або у приміщеннях з підвищеною температурою необхідно попередньо їх провітрити, відчинивши двері або фрамуги.

2.9. Перед початком довготривалого прибирання проїжджої частини прибудинкової території місце виконання робіт необхідно огородити переносним інвентарним огороженням, а працівники повинні одягнути сигнальні жилети.

2.10. Якщо відсутнє контактне з'єднання (розетка) для електроінструмента, то його підключення до розподільчого електрощита здійснює лише електротехнічний персонал — виконувати таке підключення слюсарю-сантехніку забороняється.

2.11. Якщо отримано наряд-допуск, то необхідно перевірити виконання вказаних у ньому заходів безпеки з підготовки робочого місця.

2.12. Про виявлені несправності або дефекти, що перешкоджають безпечній роботі на обладнанні сантехнічної системи, та неможливість їх усунення своїми силами слюсар-сантехнік інформує відповідальну особу роботодавця. Забороняється приступати до роботи, поки несправності не буде усунуто.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. У разі проведення робіт за нарядом-допуском слюсар-сантехнік не повинен змінювати передбачені нарядом-допуском організаційно-технічні заходи безпеки з підготовки робочого місця. Обслуговування обладнання сантехнічних систем у приміщеннях підвищеної небезпеки необхідно проводити вдвох. Слюсар-сантехнік повинен виконувати роботу лише на підконтрольних сантехнічних системах.

3.2. Перед згинанням труб із використанням трубозигнального верстата необхідно попередньо просушити труби. Не допускається згинати на трубозигнальному верстаті труби з вологими внутрішніми поверхнями, а взимку — з поверхнями, покритими снігом. При згинанні довгих труб методом їх наповнення сухим піском з подальшим нагріванням необхідно використовувати підтримуючі підставки, а при охолодженні труб водою — ківш з подовженим держаком.

3.3. Робочі інструменти необхідно використовувати лише за призначенням. Робочий інструмент та матеріали розміщують таким чином, щоб унеможливити їхнє падіння. Заготовлені для ремонту труби або стояки укладають горизонтально, не приставляють до стін. Не дозволяється класти робочий інструмент на поручні огорожень, трубопроводи або на край конструкцій. Під час перенесення довгомірних вантажів (наприклад, труб) необхідно стежити, щоб не зачепити інженерні мережі.

3.4. Не дозволяється залишати матеріали та обладнання сантехнічних систем у нестійкому положенні. При монтажі (демонтажі) ділянок трубопроводів консольні або підвішені трубопроводи підпирають тимчасовими опорними стояками.

3.5. Слюсар-сантехнік не повинен допускати перебування людей під/над конструкціями, де проводяться роботи. Якщо роботи проводять у місцях проходу або проїзду, то робочу зону необхідно огородити.

3.6. Слюсар-сантехнік не повинен виконувати роботи на висоті, що потребують упору в конструкції споруд (наприклад, роботи з ручним слюсарним та електричним інструментом), з приставних драбин (стрем'янок). Ці роботи мають виконуватись з інвентарних засобів підмощування, що мають перильне огороження, або стрем'янок з відповідною робочою площею. Стрем'янка

повинна мати механізм, що не допускає самовільного її розсування під час роботи. Не можна використовувати замість засобів підмощування випадкові предмети (ящики, бочки тощо).

3.7. Допускається виконувати роботи на висоті, що не потребують упору в конструкцію споруди (наприклад, огляд обладнання, розміщеного на висоті), з використанням інвентарної приставної драбини (стрем'янки), яка пройшла випробування. Такі роботи виконують удвох: одна особа повинна страхувати іншу від можливого падіння.

3.8. Перед ремонтним обслуговуванням діючого трубопроводу потрібно вимкнути ділянку, що ремонтується, при цьому закрити запірну арматуру (засувку, вентиль) з обох сторін ділянки (спочатку закрити запірну арматуру на напірному, потім на зворотному трубопроводі). Переконатись за показниками контрольних приладів (манометрів) у відсутності тиску в трубопроводах. Під час випробування сантехнічних систем не можна виконувати будь-які ремонтні роботи, окрім обтягування фланців, та перебувати біля заглушок трубопроводів.

3.9. Під час проведення вогневих (зварювальних) робіт у сантехнічних системах слюсар-сантехнік повинен керуватись вказівками зварника. У будинках, які не обладнані приладами для вирівнювання потенціалів сантехнічних мереж, під час заміни частини трубопроводу сантехнічної системи можна використовувати переносні заземлювальні пристрої.

3.10. Зовнішню поверхню вузлів та деталей сантехнічних систем з неоцинкованих трубопроводів необхідно покривати ґрунтовою або олійною фарбою відповідного кольору, а різьбові з'єднання — антикорозійною змазкою. Різьбові з'єднання ущільнюють, як правило, лляним жмутом, просоченим свинцевим суриком або білилами, розмішаними на олії. Допустима відстань від поверхні штукатурки або лицювання до осі неізольованого трубопроводу при умовному діаметрі 32 мм при відкритому прокладанні становить 35–55 мм, при умовному діаметрі 40–50 мм становить 50–60 мм.

3.11. Під час роботи в неосвітлених підвалах слід використовувати переносні освітлювальні засоби (акумуляторні або ручні ліхтарі).

3.12. Для перевірки збігу болтових отворів на фланцях труб необхідно використовувати монтажні ключі, спеціальні ломики та оправки. Не можна перевіряти отвори пальцями. Головки болтів на поверхні фланцевих з'єднань необхідно розміщувати на одному боці з'єднання, на вертикальних дільницях трубопроводів гайки потрібно розміщувати знизу. Кінці болтів мають виступати не більше ніж на три кроки різьби.

3.13. Навішувати радіатор повинні дві і більше осів залежно від його ваги. Під час закріплення раковин, вмивальників, ванн та радіаторів їх потрібно надійно утримувати до повного закріплення, не допускаючи затиснення рук. Очищення стояків сантехнічних систем слюсар-сантехнік виконує сталевим тросом у захисних окулярах та рукавицях. Для ущільнення стиків чавунних каналізаційних труб використовують промашений пеньковий канат або інші нормативні засоби герметизації.

3.14. При роботі зубилом або іншим ударним інструментом для рубання металу не можна стояти навпроти кінця заготовки, що обрубується, потрібно

користуватись захисними окулярами для запобігання ураження очей металевими частинками.

3.15. Під час роботи з ручним електроінструментом слюсар-сантехнік повинен дотримуватись встановлених відповідною інструкцією з охорони праці вимог безпеки:

- роботи з використанням обертового інструменту виконувати без рукавиць, а рукава спецодягу мають бути заправлені;
- під час свердління стежити, щоб не було перекосів свердла;
- при виході свердла з деталі не натискати на дриль;
- не вилучати стружку руками;
- не працювати свердлами з пошкодженими хвостовиками;
- при наскрізному свердлінні перегородок впевнитися, що на іншому боці на шляху свердла немає проводів, що перебувають під напругою;
- знімати інструмент із дриля за допомогою спеціальних пристройів (воротка);
- під час роботи шліфувальною машиною впевнитись у надійності кріплення і справному технічному стані шліфувального або обрізного круга (круг не повинен мати тріщин і вибоян, радіального або осьового биття);
- круг має бути захищений запобіжним кожухом та надійно прикріплений до корпусу шліфувальної машини.

3.16. Слюсарю-сантехніку заборонено:

- використовувати несправні, неінвентарні, невипробувані та саморобні засоби виробництва;
- відкручувати гайки ключами більших розмірів з підкладанням металевих пластинок між гранями гайки і ключа, подовжувати ручку ключа шляхом приєднання іншого ключа або труби;
- виконувати роботи на діючих електроустановках, перебувати в зонах з потенційно небезпечними чинниками (у місцях, де відсутнє огороження або перекриття прорізів підземних інженерних споруд);
- перебувати у затопленому приміщенні під час відкачування з нього води;
- піднімати чи опускати кришку люка оглядового колодязя руками (це слід виконувати лише за допомогою спеціального гака);
- встановлювати сантехнічні прилади, арматуру та інші елементи сантехнічних систем, що не відповідають проектній документації (завданню відповідальної особи роботодавця), підключати до діючої мережі без узгодження з відповідальною особою роботодавця додаткове обладнання сантехнічної системи.

3.17. Слюсар-сантехнік повинен дотримуватись вимог пожежної безпеки, не зберігати пожежонебезпечні матеріали та сторонні предмети у виробничих приміщеннях та не захаращувати їх. Слюсар-сантехнік не повинен курити та використовувати відкритий вогонь всередині будинку, використовувати для відігрівання водопровідних труб відкритий вогонь чи паяльну лампу.

3.18. Слюсар-сантехнік повинен дотримуватись вимог санітарних норм, а також правил особистої гігієни, приймати їжу у спеціально відведеніх місцях.

3.19. Слюсар-сантехнік не повинен виконувати сантехнічні роботи зовні приміщень під час ожеледі, грози, туману, швидкості вітру 15 м/с і більше.

4. Вимоги після закінчення роботи

- 4.1. Привести до ладу робоче місце, прибрати сміття.
- 4.2. Засоби виробництва очистити від бруду та скласти у сумку (ящик). Не залишати робочий інструмент на проходах, проїздах.
- 4.3. У разі проведення вогневих (зварювальних) робіт перевірити робоче місце, впевнитись у відсутності залишків тління горючих матеріалів та усунути можливі причини виникнення пожежі.
- 4.4. Вимкнути електротехнічні пристрії, що використовувались під час роботи, зчинити фрамуги, виробничі приміщення на замок.
- 4.5. Для прибирання робочого місця та засобів виробництва у кінці зміни слюсарю-сантехніку має бути надано необхідний час.
- 4.6. Зняти спецодяг, спецвзуття та інші ЗІЗ, очистити їх від пилу, іншого бруду та віднести у спеціально відведене для зберігання місце (шафу). Не зберігати чистий (домашній) та робочий одяг в одній шафі.
- 4.7. Вимити відкриті частини тіла миючим засобом.
- 4.8. Здати несправний робочий інструмент для заміни на справний (за необхідності).
- 4.9. Про обсяги виконаних робіт, а також про виявлені дефекти та несправності, що мали місце під час роботи, слюсар-сантехнік інформує відповідальну особу. Цю інформацію доцільно зазначити в оперативному журналі.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У разі погіршення самопочуття та з будь-яких інших причин, що вимагають припинення роботи, слід проінформувати по телефону відповідальну особу роботодавця та керуватися її вказівками.
- 5.2. Не слід самостійно вживати заходів у разі виявлення порушення громадського порядку мешканцями будинку, протиправних дій стосовно мешканців будинку та отримання відомостей про злочин, що готується. У цьому разі необхідно повідомити про це найближчий правоохоронний орган (дільничного інспектора, чергове відділення міліції, добровільну дружину тощо).
- 5.3. Якщо склалася ситуація, що може привести до аварії або нещасного випадку (руйнування конструктивних елементів будівлі, відсутність електроенергії, освітлення, несправність електро- та ліфтового обладнання, вибух, стихійне лихо тощо), необхідно проінформувати оператора ОДС та вжити заходів щодо недопущення людей у зону аварії.
- 5.4. Якщо виявлено витік газу всередині будинку, слід відчинити вікна на сходовому марші, при цьому заборонено виконувати будь-які комутаційні дії на діючих будинкових електроустановках.
- 5.5. Якщо виявлено прорив внутрішніх сантехнічних трубопроводів, необхідно перекрити подачу води до аварійної ділянки з обох боків ділянки (спочатку закрити запірну арматуру на напірному, а потім на зворотному трубопроводі) та вжити заходів щодо відновлення нормального режиму роботи сантехнічної системи (усунути протікання накладанням хомута, замінити засувку, викликати аварійну службу підприємства тощо).
- 5.6. Якщо виявлено прорив зовнішньої сантехнічної мережі (поза межами підконтрольного будинку), необхідно вжити заходів щодо недопущення людей у

зону аварії (виставити сигнальне огороження зони аварії) та не залишати місце аварії до прибуття аварійної служби. У разі прориву водопровідної мережі та при можливості використання спеціальних подовжених воротків необхідно перекрити водопровідні засувки зовні колодязя.

5.7. При температурі зовнішнього повітря нижче 0 °C у разі аварії, що призвела до припинення циркуляції мережевої води в опалювальних системах будинків, для запобігання заморожування води і виходу з ладу опалювальної системи за розпорядженням відповідальної особи роботодавця слюсар-сантехнік видає воду з цієї системи.

5.8. Якщо виявлено відкритий проріз підземної споруди (колодязя, теплової камери) або промоїну, слюсар-сантехнік закриває проріз захисним настилом або улаштовує його огороження, щоб не допустити падіння людей.

5.9. Роботи у внутрішньоквартальних колодязях допускається виконувати в окремих випадках лише за нарядом-допуском, після проведення цільового інструктажу з питань охорони праці, за наявності нормативних засобів виробництва та ЗІЗ, під керівництвом відповідальної особи роботодавця та з урахуванням таких вимог:

- роботи у колодязях виконує бригада у складі не менше трьох осіб: один працює у колодязі, другий страхує на поверхні, третій спостерігає і надає допомогу особі, яка перебуває у колодязі, у разі виникнення небезпечної ситуації;
- особа, яка перебуває у колодязі, повинна використовувати рятувальний пояс з прикріпленою до нього страхувальною мотузкою, довжиною на 2 м більше глибини колодязя, інший кінець якої має бути в особі, яка перебуває на поверхні;
- перед спуском у колодязь необхідно впевнитись у відсутності в ньому газів, що визначається за допомогою газоаналізатора або лампи ЛБВК; не дозволяється використовувати для визначення загазованості відкритий вогонь;
- якщо газ видалити неможливо, то необхідно провітрити колодязь, відкривши кришку суміжного колодязя або здійснивши примусову вентиляцію, чи використати шланговий протигаз;
- перед спуском у колодязь необхідно впевнитись у міцності скоб для спуску (за їх наявності);
- у колодязях допускається використовувати лише освітлювальні пристрої напругою до 12 В;
- дотримуватись інших заходів безпеки, визначених нарядом-допуском.

5.10. У разі виникнення у будинку пожежі (ознак горіння) слід негайно повідомити про це оператора ОДС та вжити можливих заходів щодо евакуації людей, збереження будинкового майна, гасіння (локалізації) пожежі наявними засобами первинного пожежогасіння, дотримуючись порядку дій згідно з інструкцією з пожежної безпеки.

5.11. Викликаючи аварійно-рятувальні служби, слід назвати адресу будинку, місце виникнення події, обставини, наявність потерпілих осіб та повідомити своє прізвище.

5.12. Необхідно виконувати вказівки представників аварійно-рятувальних служб, пов'язані з усуненням небезпечних наслідків аварії, пожежі, нещасного випадку, стихійного лиха тощо.

5.13. Про кожний нещасний випадок у будинку слід повідомляти оператору ОДС та вживати заходів, щоб зберегти до прибуття уповноважених представників підприємства УЖГ обстановку в такому стані, в якому вона була на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю оточуючих і не призведе до більш тяжких наслідків), не допускати подібних випадків у ситуації, що склалася.

5.14. При нещасному випадку надати потерпілим першу долікарську допомогу, дотримуючись порядку дій згідно з інструкцією з надання першої долікарської допомоги.

5.15. Контактні телефони (адреси) відповідальної особи роботодавця, оператора ОДС, підприємства УЖГ, місцевих аварійно-рятувальних служб, тепло- та водопостачальних організацій, найближчих органів охорони громадського порядку (відділення міліції), медичних закладів, пожежної частини, а також межу розподілу зовнішніх і внутрішніх сантехнічних систем, межі розподілу сантехнічних систем між слюсарями-сантехніками наведено у додатку до цієї Інструкції.

6. Відповіальність за порушення вимог інструкції з охорони праці

Якщо під час виконання робіт трапилася подія (надзвичайна ситуація, що призвела до травмування на виробництві) пов'язана з безпекою життєдіяльності, тощо керівник структурного підрозділу коледжу, працівник, зобов'язаний негайно проінформувати про випадок свого безпосередньо керівника, для подальшого термінового інформування про надзвичайну ситуацію адміністрацію коледжу та керівника підрозділу з охорони праці для відповідного реагування.

Якщо під час виконання робіт трапилася подія (надзвичайна ситуація, що призвела до травмування на виробництві) пов'язана з безпекою життєдіяльності, тощо керівник структурного підрозділу коледжу, працівник, зобов'язаний негайно проінформувати про випадок свого безпосередньо керівника, для подальшого термінового інформування про надзвичайну ситуацію адміністрацію коледжу та керівника підрозділу з охорони праці для відповідного реагування.

6.1. При порушенні правил та вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності з особами, що допустили порушення, керівник структурного підрозділу забезпечує повторне вивчення працівником (ками) цієї інструкції та проводиться повторний позаплановий інструктаж (бесіда) із працівником.

6.2. За порушення вимог інструкції з ОП та БЖД, в залежності від важкості та наслідків, особи з вини яких виникла надзвичайна ситуація можуть бути притягнуті до дисциплінарної адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності у встановленому діючим законодавством порядку.

6.3. Дисциплінарна відповіальність полягає в оголошенні зауважень, письмової догани, суворої догани, які оголошуються наказом директора коледжу за результатами розслідування.

6.4. Адміністративна відповіальність може передбачати накладення штрафу та стягнення його через бухгалтерію коледжу. Таке право надано виключно інспекторам Держохоронпраці, що проводять розслідування.

6.5. Матеріальна відповіальність полягає у відшкодуванні збитків особами, з вини яких трапилось руйнування, аварії, знищення матеріальних цінностей, машин, обладнання. Сюди ж відносяться збитки від травматизму. Матеріальне відшкодування проводиться за висновками розслідування інспекторами Держохоронпраці, правоохоронними органами у встановленому законодавством порядку.

6.6. Кримінальна відповідальність здійснюється виключно правоохоронними органами відповідного до чинного законодавства України.

(посада керівника підрозділу (кабінету) — розробника)

(підпис)

(ім'я, прізвище)

Bizi:

Інженер з охорони праці _____
(підпис)

Тамара ЧЕПІГА
(ім'я, прізвище)

Юрисконсульт _____
(підпис)

В'ячеслав МАРИЩУК
(ім'я, прізвище)

* У разі потреби інструкцію узгоджують з іншими уповноваженими службами, підрозділами і посадовими особами підприємства, перелік яких визначає керівник підрозділу з охорони праці коледжу.